

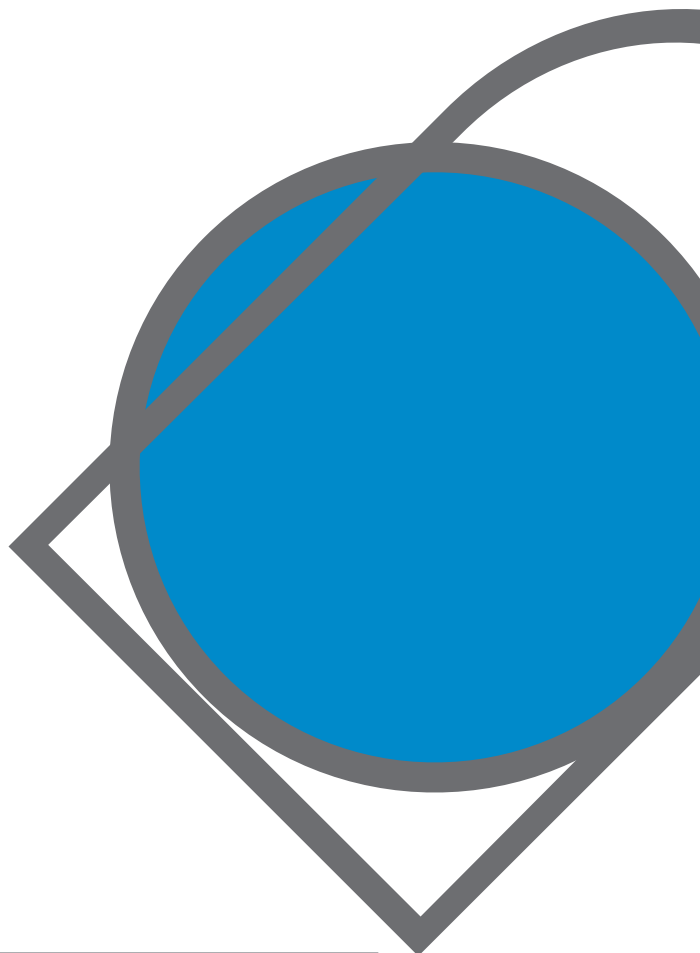

**MEMÒRIA D'INTERVENCIÓ
ARQUEOLÒGICA AL SOLAR NÚM. 14
DEL CARRER DR. MALLAFRÉ GUASCH
DE TARRAGONA (TARRAGONÈS)**

22-30 de juny de 2015

AUTOR:

Josep Francesc Roig Pérez

DATA LLIURAMENT: 9 de juliol de 2015

ÍNDEX

1.- INTRODUCCIÓ 2
2.- SITUACIÓ 4
3.- ANTECEDENTS 5
4.- METODOLOGIA 7
5.- DESCRIPCIÓ DE LA INTERVENCIÓ 8
6.- BIBLIOGRAFIA 12

ANNEX PLANIMÈTRIC

1.- INTRODUCCIÓ

Aquesta memòria d'intervenció es refereix als treballs de seguiment arqueològic dels moviments de terres relacionats amb el projecte de construcció del número 14 del carrer Dr. Mallafré Guasch de Tarragona..

Els treballs de seguiment venen condicionats pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya, donada la intenció de l'empresa promotora d'iniciar els treballs de construcció.

Donat que aquesta és una zona on no s'han detectat evidències arqueològiques, els treballs arqueològics que hem desenvolupat han consistit en el seguiment arqueològic del rebaix mecànic realitzat en el solar. Aquests treballs ens han estat encarregats per l'empresa propietària de la parcel·la, VIA ROMANA, S.L.

2

Les dades del promotor són les següents:

OBRA	Solar del número 14 del carrer Dr. Mallafré Guasch de Tarragona
PROMOTOR	VIA ROMANA, S.L. Pg. Sunyer, núm. 31, baixos 43202 REUS
TELÈFON	977.104.570
E:MAIL	viaromana@finquesgomis.com
CONTACTE	Antonio Gomis Català Administrador

Els treballs han comptat amb la direcció arqueològica de Josep F. Roig Pérez (Codex-Arqueologia i Patrimoni), realitzats amb el corresponent permís del Departament de Cultura de la Generalitat¹ entre els dies 22 i 30 de juny de 2015. En el control dels rebaixos també s'ha comptat amb la col·laboració de l'arqueòloga Míriam Garcia Fornós (Codex-Arqueologia i Patrimoni).

¹ Expedient 501 K121 N-801-2015/1-13518, amb resolució del dia 16 de juny de 2015, signada pel director dels Serveis Territorials Jordi Agràs i Estalella.

2.- SITUACIÓ

Ens trobem en una zona en procés d'urbanització i reparcel·lació i que ha estat objecte d'una modificació del pla general: "Modificació del pla general d'ordenació de Tarragona a l'àmbit de l'hospital Joan XXIII".

Es tracta d'una zona fora muralles, que formava part en època antiga, medieval i moderna de l'entorn agrari de la ciutat, i on s'hi han localitzat diverses restes pertanyents a vil·les suburbanes, trams d'aqüeductes que abastien la ciutat, restes aïllades i solars amb resultats negatius.

La parcel·la objecte d'aquest projecte es situa dins de l'illa de delimitada pels carrers Dr. Mallafré Guasch, Arquebisbe Ramon Torrell, i Josep M. Vives Salas.

La parcel·la té una superfície d'uns 1.370 m² i presenta una forma rectangular delimitada per les coordenades UTM 31 ETRS89:

- 352364, 4554111
- 352392, 4554121
- 352379, 4554067
- 352406, 4554076

3.- ANTECEDENTS

En solars veïns s'han realitzat diverses intervencions, essent la parcel·la 25 la més propera, amb absència de restes arqueològiques, si bé tenim notícies de troballes en altres solars. Els passem a enumerar:

3.1.- Parcel·la 25

Intervenció consistent en la delimitació arqueològica de la parcel·la amb l'excavació de sis rases mecàniques, duta a terme l'any 2005 per l'empresa Codex-Aqueologia i Patrimoni, sota direcció de Paola García i amb la col·laboració de Mata Brú.

Els resultats van ser negatius en quant a la presència de restes arqueològiques, i si bé es van recuperar alguns fragments de vaixel·la d'època romana, barrejats amb fragments ceràmics medievals i moderns, aquest fet es deu a què formen part d'abocaments agrícoles de terres per al conreu. A poca fondària aparegué el substrat geològic, en algunes zones visible en superfície en forma d'afloraments de la roca (GARCÍA, BRÚ 2005).

5

3.1.- Tram d'aqüeducte

La part documentada d'aquest tram d'aqüeducte està excavada a la roca. Presenta una solera de 33 cm de gruix caracteritzada per tenir una base de pedres lligades amb argamassa i un revestiment superior d'*opus signinum*. Els caixers (de 40 cm d'amplada) s'aixequen a partir d'aquesta solera i es conserven fins a una alçada de 50 cm. L'amplada total de la conducció és de 1-1,10 m.

Possiblement es tractaria d'una tercera conducció d'abastiment d'aigua a Tàrraco en època romana, que completava les altres dues principals, procedents respectivament del Gaià i del Francolí. Aquesta conducció portaria també l'aigua del riu Francolí, i la conduiria a zona portuària de la ciutat (IPAC 1990).

3.2.- Plaça Generalitat

L'any 1995 es va realitzar, a la parcel·la 17 del polígon de la Zona Oest de Tarragona, una intervenció arqueològica. Aquest solar es troba a la cantonada oest de la Plaça de la Generalitat, entre els carrers Francesc Macià i Vidal i Barraquer, i la prospecció arqueològica prèvia a la construcció de l'edifici va determinar l'absència de restes d'interès arqueològic (BEA 1995).

3.3.- Vil·la de Joan XXIII

A la parcel·la 73 del Pla de la Zona Oest de Tarragona, al darrera de l'hospital Joan XXIII, s'hi va trobar una estàtua de la deessa Ceres i monedes, junt amb fragments ceràmics antics, que es van interpretar com a part d'una possible vil·la (VENTURA 1941, CORTÉS, GABRIEL 1985).

3.4.- Avda. República Argentina

Quan es va construir la presó provincial es va trobar una ara votiva amb inscripció (VENTURA 1942, CORTÉS, GABRIEL 1985).

3.6.- Carrer Joan Baptista Plana, 11 i 13

L'any 1981 es van construir els edificis actuals, i durant aquest procés es va comprovar l'absència de restes arqueològiques en aquest solar.

3.7.- Avda. Francesc Macià, 5-7

L'any 1997 es varen dur a terme treballs de delimitació arqueològica als números 5-7 de l'Avinguda Francesc Macià, i més concretament a la U.A. 31, polígon 16, illa 02, parcel·les 14, 15, 16 i 17. Els resultats obtinguts van constatar la presència de materials arqueològics pertanyents a revestiments hidràulics d'*opus signinum*, possiblement procedents d'un dipòsit d'època romana, però descontextualitzats de l'estructura que impermeabilitzaven, és a dir, abocats en capes de terra.

4.- METODOLOGIA

Els treballs de rebaix controlat arqueològicament duts a terme en el solar número 14 del carrer del Dr. Mallafré Guasch s'han realitzat amb una màquina excavadora giratòria de rodes, i la terra va ser carregada directament en camions per a la seva evacuació.

Respecte a les dades de la nostra intervenció, s'ha realitzat la corresponent documentació planimètrica, utilitzant com a referència de les fondàries assolides les cotes absolutes que indica el parcel·lari municipal a la cantonada dels carrers del D. Mallafré amb el carrer de J. Salvat Bové, que es troba a 36,2 msnm, i a la cruïlla dels carrers de Josep M. Vives Salas amb J. Salvat Bové, que està a 35,8 msnm.

S'ha completat la documentació dels treballs arqueològics de camp amb la fotografia dels mateixos, en format digital. Degut a què no s'han arribat a documentar estrats arqueològics, ja que el rebaix no ha afectat més que dues capes de terra aportades recentment, no s'han recuperat materials mobles.

5.- DESCRIPCIÓ DE LA INTERVENCIÓ

Els treballs duts a terme en aquest solar han consistit en el rebaix mecànic amb una excavadora giratòria de rodes. Aquests treballs han estat supervisats en tot moment pel tècnic arqueòleg, però no obstant, hem de dir que les tasques de rebaix no han estat completades, sinó que s'han limitat a les capes superficials d'època recent, arribant a una fondària mitja d'1,5-1,1 m

1. Vista general del sola on s'ha efectuat el rebaix, amb l'edifici del sola annex ja construït.

El rebaix efectuat ha assolit una fondària que arriba als 1,5 m en la franja septentrional (34,3 msnm), mentre que en la meridional la profunditat assolida és d'1,1 m (35,1 msnm). El que hem pogut comprovar és que la capa superficial –UE 1- està formada per un nivell de terra argilosa de color beix vermellós, concretament substrat geològic del tipus tapàs abocat en aquest lloc com a capa de farciment, és a dir, que està aportat antròpicament.

2. Vista general del solar durant el procés de rebaix, extraient l'estrat de tapàs aportat – UE 1- que forma nivell superficial.

3. Vista general del solar durant el procés de rebaix, extraient l'estrat de tapàs aportat – UE 1- que forma nivell superficial.

Per sota es va documentar una capa de terra, que no es va exhaurir, de color fosc i que presenta runa diversa i material abocat que podem datar al segle XXI, és a dir, que és un abocament de terra i runes recent, que es va rebaixar entre 20 i 65 cm.

10

4. Vista general del solar durant el procés de rebaix, extraient l'estrat de tapàs aportat – UE 1- que forma nivell superficial.

D'aquesta manera, els treballs de rebaix dut a terme en la present intervenció no han arribat a exhaurir aquests abocaments contemporanis, que evidencien l'ús d'aquest solar en els darrers anys com un punt d'abocament de les terres, plàstics, deixalles i runa generada, molt probablement, en els treballs de construcció dels edificis aixecats els últims anys en aquesta àrea. Per aquesta raó no s'ha arribat a documentar cap resta arqueològica, quan es pretengui aprofundir aquest rebaix fins a una cota més baixa, s'haurà de fer un nou control arqueològic.

5. Detall del solar, on es pot veure com per sota de la capa de tapàs superficial –UE 1-, apareix un estrat de terra de coloració fosca amb restes de runa i plàstics –UE 2-.

6.- BIBLIOGRAFIA

ALFÖLDY, G. 1975: *Die Romischen Inschriften von Tarraco*, Berlin.

BEA, D. 1995: *Informe sobre la intervenció arqueològica a la parcel·la 17 bis del polígon zona oest de Tarragona*, Memòria inèdita lliurada al Servei d'Arqueologia de la Generalitat.

CORTÉS, R; GABRIEL, R. 1985: *Tarraco: recull de dades arqueològiques*. Barcelona.

CORTÉS, R. 1988: "El aprovisionamiento de agua en Tarraco: Proyecto de investigación", *Acta Arqueològica de Tarragona*, I, Tarragona, pp. 17 - 22.

DURAN, E. 1984: *Lluís Pons d'Icart i el LLibre de les grandeses de Tarragona*. Barcelona, ed. Curial, pp. 210 - 212.

12

GACÍA, P.; BRÚ, M. 2005: *Memòria de la delimitació arqueològica realitzada a la parcel·la 25 del PP2 de Tarragona (Tarragonès)*, Memòria inèdita lliurada al Servei d'Arqueologia de la Generalitat.

IPAC 1990: "Inventari del Patrimoni Arqueològic del Tarragonès", *Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya*. Servei d'Arqueologia, Barcelona.

MACIAS, J.M.; FIZ, I.; PIÑOL, LI.; MIÓ, M.T.; GUITART, J. (dirs.) 2007: *Planimetria arqueològica de Tàrraco*, Documenta 5, TAU 1, Tarragona.

MASSÓ, J. 1987: "El subministrament d'aigua a la ciutat romana", cap. 7 de *Guía Arqueològica Tarraconense*, Diari de Tarragona, Tarragona, pp. 137 - 144.

SERRA VILARÓ, J. 1936: *Fructuós, Auguri i Eulogi Màrtirs Sants de Tarragona*, Tarragona.

VENTURA, S. 1941: *Museo Arqueológico de Tarragona*. M.A.P., Madrid.

VENTURA, S. 1942: *Museo Arqueológico de Tarragona. II. Memoria II. Teatro Romano de Tarragona*. M.A.P. Madrid.

ANNEX PLANIMÈTRIC

Llistat planimètric

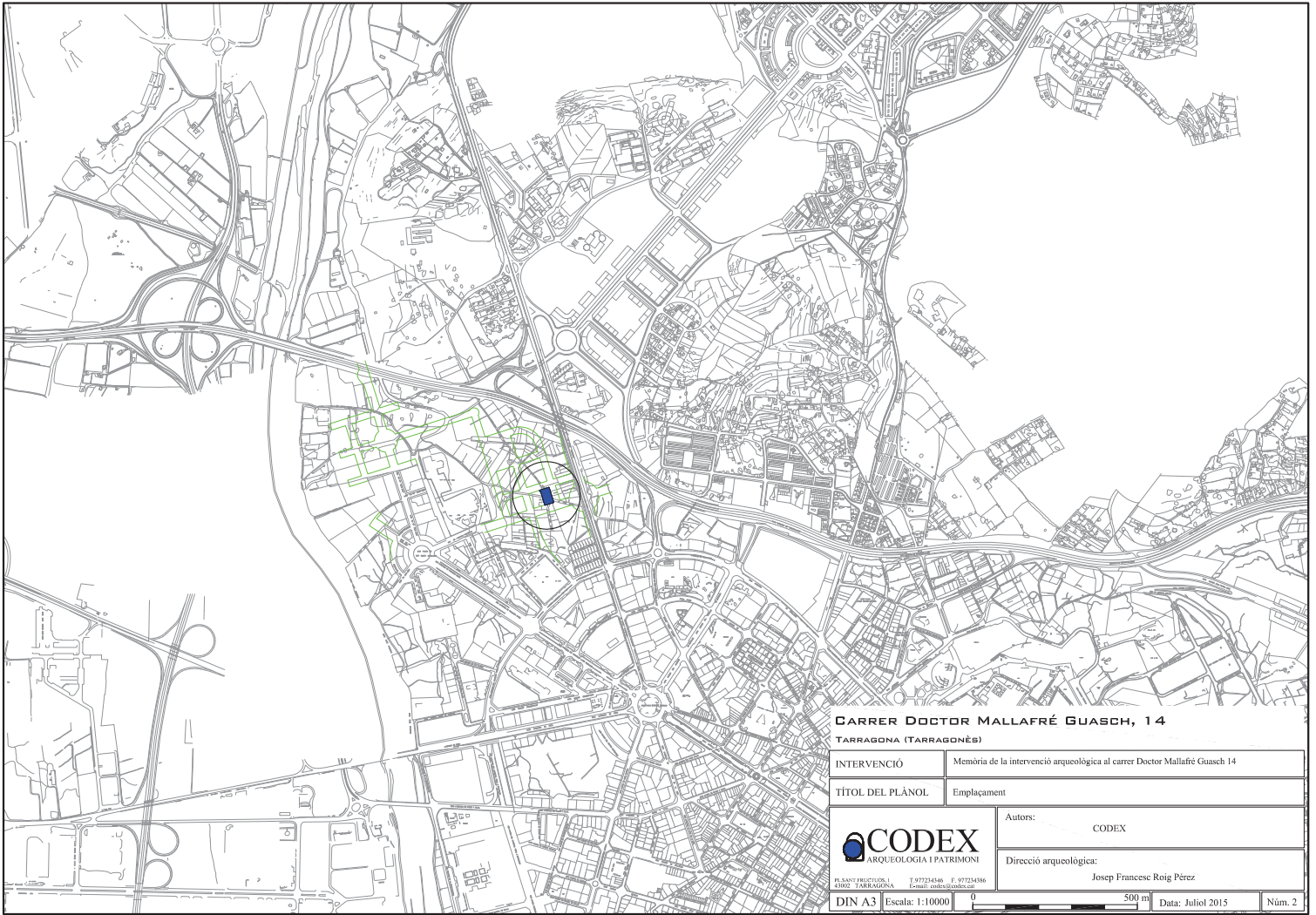
1. Mapa de localització. E: 1/50.000.
2. Plànol d'emplaçament. E: 1/10.000.
3. Plànol de situació. E: 1/2.000.
4. Planta del solar amb les cotes de final de rebaix. E: 1/

CARRER DOCTOR MALLAFRÉ GUASCH, 14
TARRAGONA (TARRAGONÈS)

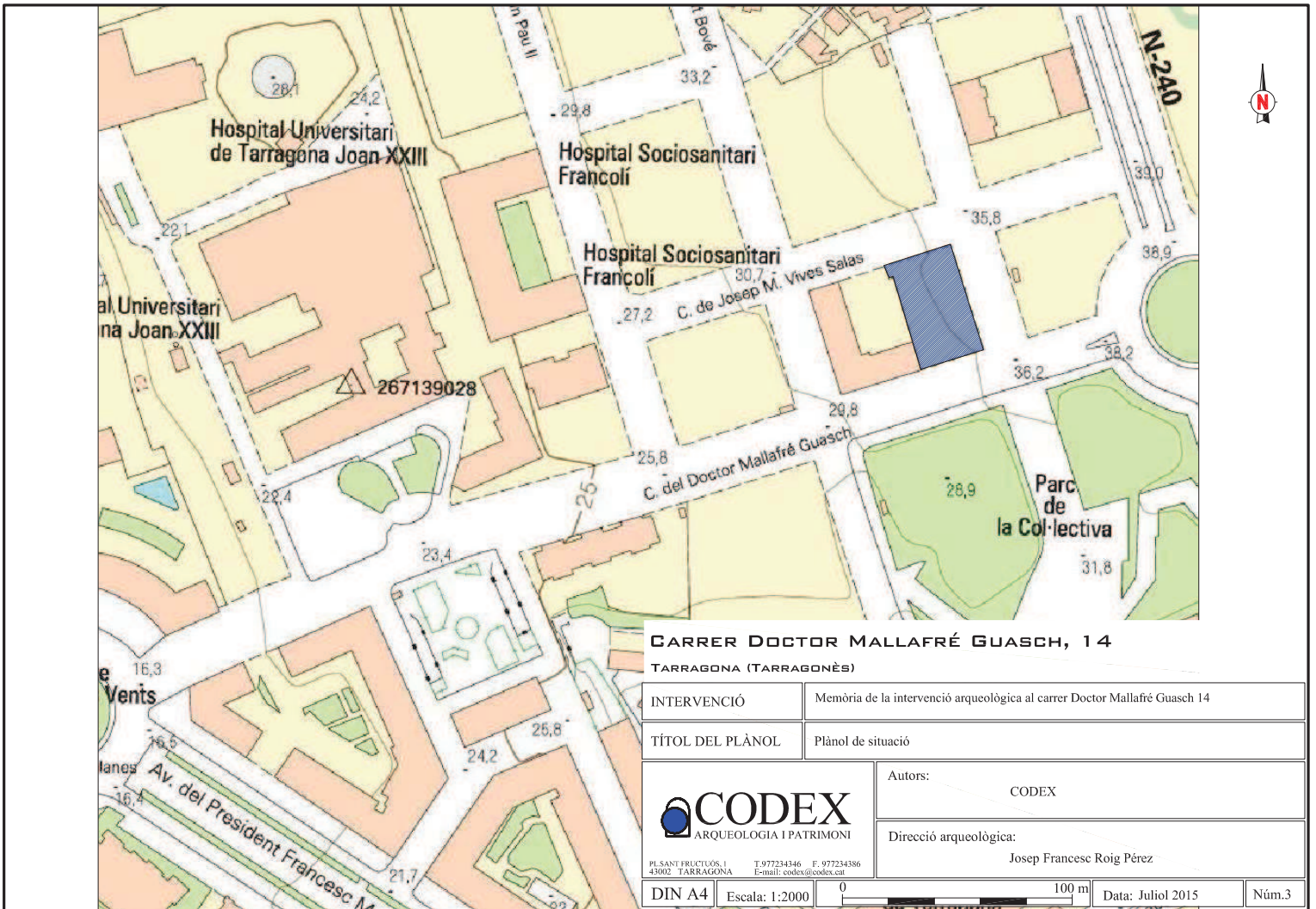
INTERVENCIÓ	Memòria de la intervenció arqueològica al carrer Doctor Mallafré Guasch, 14		
TÍTOL DEL PLANOL	Localització		
AUTORS	CODEX		
DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA	Josep Francesc Roig Pérez		
DIN A 4	Escala: 1:50.000	0 2500 m	Data: Juliol 2015 Núm. 1

CARRER DOCTOR MALLAFRÉ GUASCH, 14
TARRAGONA (TARRAGONÈS)

INTERVENCIÓ	Memòria de la intervenció arqueològica al carrer Doctor Mallafré Guasch 14
TÍTOL DEL PLÀNOL	Emplaçament

 <p>PLANNY I EXECUCIÓ: ÀNGEL TARRAGONA</p> <p>T. 972243446 F. 972243886 E. codex@codex.cat</p>	Autors: CODEx
	Direcció arqueològica: Josep Francesc Roig Pérez
DIN A3 Escala: 1:10000 0 500 m	Data: Juliol 2015 Núm. 2

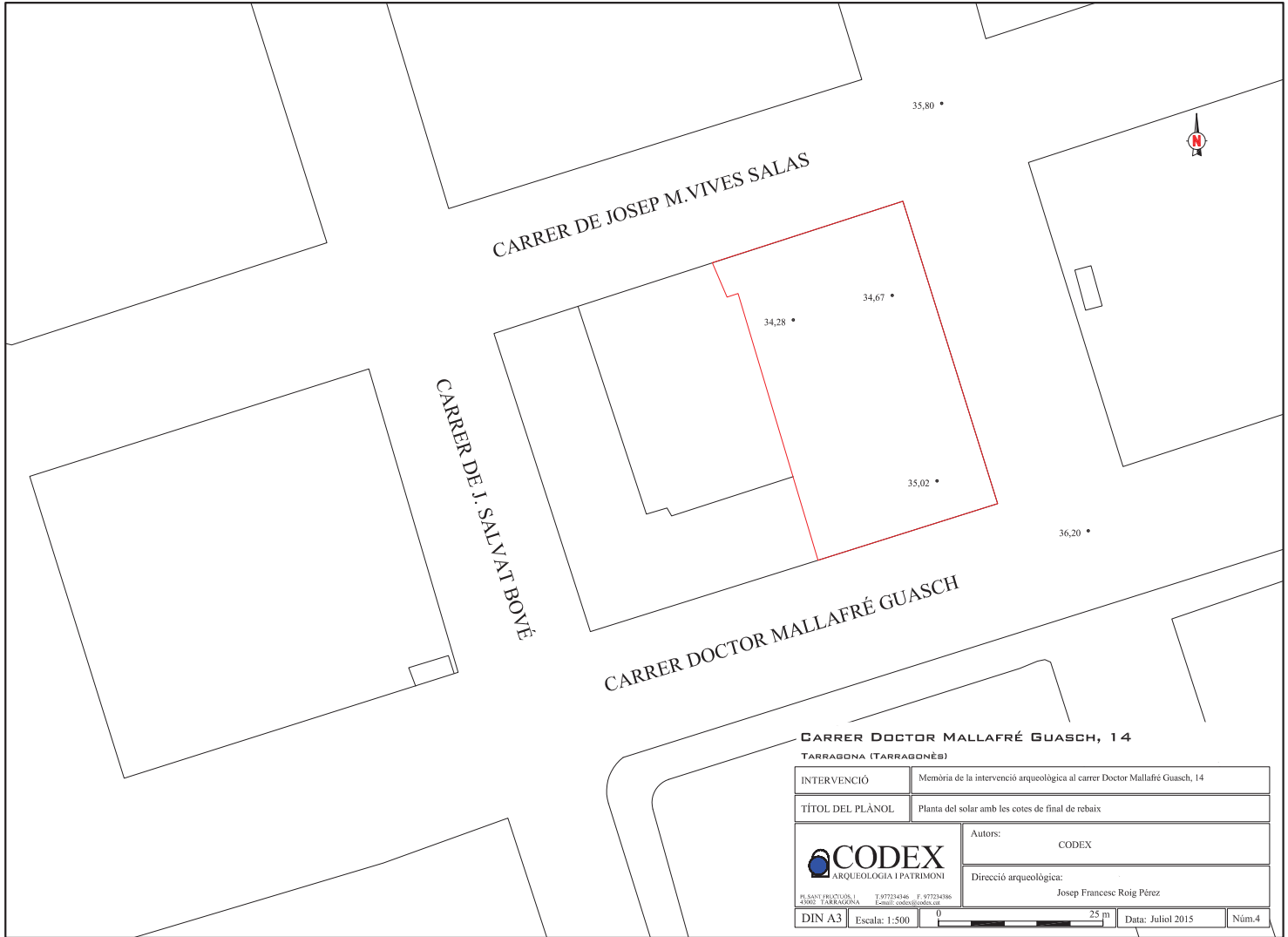
CARRER DOCTOR MALLAFRÉ GUASCH, 14
TARRAGONA (TARRAGONÈS)

INTERVENCIÓ	Memòria de la intervenció arqueològica al carrer Doctor Mallafré Guasch 14
-------------	--

TÍTOL DEL PLÀNOL	Plànol de situació
------------------	--------------------

<p>PL SANT FRUCTUÓS, 1 43002 TARRAGONA T: 977234346 E: 977234386 E-mail: codex@codex.cat</p>	Autors:	CODEX
	Direcció arqueològica:	Josep Francesc Roig Pérez

DIN A4	Escala: 1:2000	0 100 m	Data: Juliol 2015	Núm.3
--------	----------------	---------	-------------------	-------

CARRER DOCTOR MALLAFRÉ GUASCH, 14
TARRAGONA (TARRAGONÈS)

INTERVENCIÓ	Memòria de la intervenció arqueològica al carrer Doctor Mallafré Guasch, 14			
TÍTOL DEL PLÀNOL	Planta del solar amb les cotes de final de rebaix			
 <small>PL. SANT FRUÇTÓS, 11 43007 TARRAGONA T: 977234346 F: 977234396 E-mail: codex@codex.cat</small>	Autors: CODEx			
	Direcció arqueològica: Josep Francesc Roig Pérez			
DIN A3	Escala: 1:500	0 25 m	Data: Juliol 2015	Núm.4